

TELEGRAM OM BUSSCHAUFFÖR SOM "VISAT PORR" FÄLLDES

Vid granskningsnämndens senaste möte prövades fyra SVT-ärenden. Tre friades, ett fälldes.

Ett telegram om en busschaufför som uppgavs ha visat porrfilm på en buss med barn fälldes, då det stred mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

Ett inslag som sändes i Rapport och Aktuellt, om att en riksdagsledamot anklagats för ett sexuellt övergrepp, prövades mot kraven på opartiskhet och saklighet. Inslaget i Aktuellt friades helt. Inslaget i Rapport friades men kritiserades. Även ett inslag i Lokala nyheter Stockholm friades efter att ha prövats mot kraven på opartiskhet och saklighet.

En närbild på snus i SVT Nyheter Uppsala prövades mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft men friades, tack vare att snusandet inte framhölls på ett positivt sätt.

TELEGRAM OM ATT BUSSCHAUFFÖR VISAT PORRFILM FÖR BARN FÄLLDES

FÄLLT: SVT Nyheter Västerbotten, 2017-10-26, SVT1 kl. 18.30, inslag om en busschaufför; fråga om saklighet och respekt för privatlivet. Dnr. 17-03055

Inslaget var ett kort telegram och löd: *"En busschaufför i Norsjö har visat porrfilm på en buss full med barn. Nu har Norsjö skola polisanmält händelsen och enligt bussföretaget har chauffören tagits ur tjänst tills händelsen har utretts. Filmen ska bara ha visats några minuter innan en vuxen på bussen bad chauffören att stänga av."* Uppgifterna i telegrammet kom direkt från ansvariga, på bussbolag och skola. Bussbolaget ville inte förmedla kontakten till busschauffören och redaktionen fick inte heller kontakt med den förälder som skulle ha ingripit.

Senare visade det sig att busschauffören inte visat någon porrfilm och att polisanmälan hade tagits tillbaka. Så fort det kom till redaktionens kännedom gjordes en rättelse: *"Det var ingen porrfilm som visades på en buss med skolbarn förra veckan utan en romantisk komedi. Det visar bussbolagets utredning. Det var förra veckan som en busschaufför i Norsjö stängdes av från sin tjänst efter att han enligt uppgifter skulle ha visat en porrfilm under en körning. Efter att händelsen nu utretts kommer chauffören att återgå i tjänst från och med måndag."*

Anmälaren ansåg att formuleringen i telegrammet slog fast att chauffören visat porrfilm och att detta borde ha kontrollerats noggrannare. Anmälaren ansåg att chauffören var identifierad på g a att namnet på orten och skolan uppgavs. Eftersom orten var så liten och "alla känner alla" var det enkelt att komma fram till vem chauffören var, enligt anmälaren.

SVT framförde i sitt yttrande att det inte framgick vilken sträcka bussen trafikerade, till vilken ort bussen gick eller bussbolagets namn. Enbart Länstrafiken hade tolv busslinjer via orten. Inte heller chaufförens namn eller bostadsort framgick i telegrammet. SVT beklagade att chauffören tagit illa vid sig av publiceringen men menade att det inte borde vara möjligt för en vidare krets att identifiera busschauffören.

Nämnden konstaterade att uppgiften om att en busschaufför hade visat en porrfilm var felaktig. Nämnden anser att SVT inte kan anses ha gjort en tillräcklig faktakontroll inför sändningen och att SVT förtjänar kritik för detta. Nämnden bedömer dock att SVT följt bestämmelsen om beriktigande i och med att uppgiften rättades och friar inslaget när det gäller kravet på saklighet.

När det gäller respekt för den enskildes privatliv fällde nämnden inslaget och skriver: I inslaget angavs ort och namnet på den skola som barnen i bussen gick på. SVT har inte motsagt vad anmälaren anfört om att bussbolaget på den lilla orten är litet och att busschaufförer var knutna till löpande uppdrag med bland annat terminsbunden skolskjuts. Sammantaget anser nämnden att busschauffören kunde identifieras i inslaget. Nämnden anser vidare att den felaktiga uppgiften om att chauffören visat en porrfilm samt uppgifterna om att skolan polisanmält händelsen och att chauffören tagits ur tjänst innebar ett intrång i chaufförens privatliv. Något oavvisligt allmänt intresse som motiverade intrånget fanns inte.

INSLAG OM SKOLA FRIAT – LÄRARNA HADE INTE RÄTT TILL GENMÄLE

FRIAT: SVT Nyheter Stockholm, 2017-12-26, SVT1, kl. 18.30 och 19.55, inslag om en skola som ska stängas; fråga om opartiskhet och saklighet samt bestämmelsen om genmäle. Dnr. 17/03872.

Det anmälda inslaget var ett telegram om en skola som skulle stänga efter att flera allvarliga brister upptäckts där. SVT sökte skolans huvudman för en kommentar, men personen avböjde att ge en kommentar. Detta framgick också i telegrammet. SVT hade också mejlkontakt med en lärare som arbetade på skolan, men valde att inte publicera det läraren sade eftersom redaktionen inte ansåg att det som framgick var relevant, eller att personen var att betrakta som en företrädare för skolan.

Inslaget anmäldes av en privatperson som menade att påståendet att skolan inte ville lämna en kommentar till kritiken var felaktigt. SVT skrev i sitt yttrande att man sökt skolans huvudman upprepade gånger och också redovisat detta i sina sändningar. Huvudmannen hade varken begärt genmäle eller kommunicerat att den lärare som SVT hade kontakt med utsetts till talesperson för skolan. SVT ansåg inte att den mejlväxling som skett mellan redaktionen och läraren var att betrakta som en begäran om genmäle.

Granskningsnämnden skriver i beslutet att kritiken som framfördes i de båda inslagen var riktad mot skolan. Då skolans huvudman avböjde att kommentera kritiken inför sändning, vilket också redovisades i inslagen, strider inslagen inte mot kraven på opartiskhet och saklighet. Att de synpunkter som enskilda pedagoger framfört till SVT inte redovisades medför inte heller att inslagen strider mot dessa krav. Nämnden kan inte finna att pedagogerna haft ett befogat anspråk på genmäle. Nämnden bedömer även att SVT:s hantering av saken var förenlig med bestämmelsen.

NÄRBILD PÅ SNUS OCH SNUSANDE SOCIALCHEF FRIAS

FRIAT: Lokala Nyheter Uppsala, 2017-11-24, SVT1, kl. 19.55, inslag om ändring i anställningsavtal på en kommun; fråga om mediets genomslagskraft och granskningsnämndens praxis när det gäller bruket av tobak. Dnr. 17/03546.

Inslaget handlade om en kommun som testade en ny arbetsmodell. Kommunens socialchef intervjuades i inslaget. Under intervjun visades en närbild på en snusdosa och att socialchefen stoppade in snus under läppen. Snusdosan syntes i fyra sekunder och socialchefens mun i ytterligare fyra. Totalt var inslaget två minuter och elva sekunder långt. Inslaget anmäldes av en person som ansåg att det var "totalt olämpligt och irrelevant" att zooma in på en person som lägger in en prilla.

SVT skrev i sitt yttrande att det kan ifrågasättas huruvida bilden på snusdosan var en lämplig eller en relevant bild att använda i sammanhanget. Men snusandet framställdes inte som någonting särskilt positivt och det förekom ingen uppmaning till att bruka tobak. Exponeringen var också mycket kort.

SVT ska ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller bland annat programmens ämnen och utformning. Bestämmelsen tillämpas bland annat vid bedömningen av program som behandlar droger. Den innebär enligt granskningsnämndens praxis ett krav på varsamhet vid speglingen av till exempel alkohol, tobak och narkotika.

Granskningsnämnden skriver i sitt beslut att lämpligheten i att SVT visade närbilder på snus samt någon som snusade kan, mot bakgrund av de krav på varsamhet som gäller för SVT vid speglingen av bland annat tobak, diskuteras. Varken snuset eller snusandet framhölls dock på ett positivt sätt. Inslaget strider därför inte mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

INSLAG I RAPPORT OM ANKLAGAD SD-LEDAMOT KRITISERAS MEN FRIAS

FRIAT: Rapport 19.30 och Aktuellt 21.00, 2017-09-26, SVT1 och SVT2, inslag om riksdagsledamot som anklagas för sexuella trakasserier, fråga om opartiskhet och saklighet. Dnr. 17/02647 och 2701.

Inslagen handlade om att riksdagsledamoten Hanna Wigh (SD) anklagade en partikollega för sexuella trakasserier. Rapport 19.30 anmäldes för att programmets politiske kommentator enligt anmälaren uttryckt sig som att den utpekade SD-ledamoten var skyldig trots att händelsen inte blivit utredd av polisen. Aktuellt 21.00 samma kväll anmäldes för att "rapporteringen om hur partiledningen hanterat anklagelserna mot en riksdagsledamot för SD var inte opartisk".

I yttrandet över anmälan mot Rapport sade SVT att kommentaren av den politiske kommentatorn gjordes i högt tempo under direktsändning. I hastigheten tappade kommentatorn ordet *uppgjer* när han helt kort i en uppräkningslista av flera kända affärer inom SD också nämnde det sexuella övergreppet. Det hade naturligtvis varit korrekt och önskvärt att vara helt tydlig på den här punkten, konstaterade SVT i yttrandet. SVT ansåg ändå att sakförhållandet rimligen inte kunde missförstås med tanke på det som sagts i de föregående påannonserna och inslaget samt i temat för kommentaren. Av hela detta ämnesblock i sändningen framgick det vid upprepade tillfällen att det var frågan om anklagelser och att frågan skulle bli föremål för en förundersökning. I varken Rapport eller några andra SVT-sändningar utpekades SD-ledamoten med namn eller bild utan förblev anonym.

När det gäller den anmälda Aktuellt-sändningen ansåg SVT att innehållet inte i något avseende kunde sägas vara partiskt till vare sig innehåll eller form. Den grundläggande förutsättningen, att det var frågan om anklagelser och utpekanden, uppfylldes i såväl påannonseringen som inslagen och kommentaren. Den anonymt utpekade fick ge sin syn genom partiets presschef. Kritiken mot partiets hantering av ärendet kunde bemötas genom en lång studointervju med gruppleddaren i riksdagen.

Granskningsnämnden skriver i sitt beslut att det av kommentatorns uttalanden i Rapport felaktigt kunde framstå som att det stod klart att SD-ledamoten hade gjort sig skyldig till det sexuella övergrepp han stod anklagad för. Detta innebar en brist i förhållande till kravet på saklighet. Då det i övrigt tydligt framgick i inslaget att det var fråga om just anklagelser var bristen dock inte så allvarlig att den innebär att inslaget strider mot kraven på opartiskhet och saklighet. I inslaget i Aktuellt medförde inte programledarens förhållningssätt eller inslagets utformning i övrigt att det strider mot kraven på opartiskhet och saklighet, anser nämnden.

Informationsbrev från SVT Programetik, Sveriges Television, 105 10 Stockholm

E-post: programetik@svt.se, Tel: 08-784 56 78

Om du fått detta infobrev står du även på e-postlistan för nästa.

Nya SVT-prenumeranter kan anmäla sig till programetik@svt.se!